

Verwijzingsprotocol Babyconsulenten NL

Auteurs:
Saskia Aarsen, Esther Bloemen-Bartels, Elena Atsma
Bestuur van Vereniging Van Babyconsulenten Nederland

November 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	Bladzijde 2
Verkort beroepsprofiel van DeBabyconsulent®	Bladzijde 3 en 4
Verwijscriteria & interventies	Bladzijde 5 en 6
Stroomdiagram verwijzing naar DeBabyconsulent®	Bladzijde 6
Verwijzingsformulier voor de professional naar DeBabyconsulent®	Bladzijde 7
Verslag van DeBabyconsulent® naar de verwijzende professional	Bladzijde 8

Inleiding

Om de zorg van de Babyconsulent meer bekendheid te geven onder zorgprofessionals heeft de Vereniging van Verpleegkundig Babyconsulenten Nederland een indicatieprotocol opgesteld die landelijk toepasbaar is. Dit was naar aanleiding van een tevredenheidsonderzoek onder ouders die de zorg van een babyconsulent hebben ervaren.

Doelstelling

Dit verwijfsprotocol heeft als doel om voor collega's in de ouder en kindzorg inzichtelijk te maken wat het werk van een Babyconsulent inhoudt en wanneer een verwijzing plaats kan vinden. Tevens bedoeld om de samenwerking te bevorderen met eerste- en tweedelijns zorgaanbieders om daarmee zoveel mogelijk ouders en baby's de zorg te kunnen bieden die zij nodig hebben. Efficiënt samenwerken leidt tot "zuinige en zinnige zorg"

Consult

Als in dit verwijzingsprotocol wordt gesproken over een consult dan bedoelen wij hiermee het contact tussen een zorgvrager en de Babyconsulent.

Verkort Beroepsprofiel van DeBabyconsulent®

DeBabyconsulent®

De babyconsulent is een gespecialiseerd verpleegkundige die als zelfstandige werkzaam is tussen de eerstelijns - en tweedelijns gezondheidszorg. Naast haar initiële beroepsopleiding tot Verpleegkundige en specialisatie (Kinderverpleegkunde, Obstetrie&Gynaecologie of Jeugdgezondheidszorg) heeft zij de vervolgopleiding tot babyconsulent gevolgd. Tevens is zij in het bezit van ruime en recente werkervaring met baby's en ouders en een HBO werk en denkniveau.

Het terrein van DeBabyconsulent®

Indien standaard en reguliere adviezen (bijvoorbeeld van consultatiebureau of huisarts) onvoldoende verandering teweeg brengen kan er worden doorverwezen naar de babyconsulent. Ouders kunnen ook rechtstreeks de hulp van de babyconsulent inschakelen. De babyconsulent streeft er naar om in de thuissituatie handvaten aan de ouder te geven en interventies toe te passen waardoor de interactie tussen ouder en kind verbetert, de ouder zich weer vertrouwd voelt met de zorg en het probleemgedrag van de baby significant afneemt.

Zorg aan huis

De babyconsulent komt bij voorkeur bij de ouders thuis. Ouders en baby zijn in hun eigen omgeving vaak het meest in hun gewone doen en dit biedt de babyconsulent een goede mogelijkheid tot verpleegkundige observatie. Vanuit deze eigen omgeving kan er ook gelijk ingespeeld worden op vragen of interventies ingezet worden.

Voor zowel ouder als kind heeft de babyconsulent een specifieke verantwoordelijkheid, zij neemt kennis van ieders draagkracht en draaglast. Draagkracht en draaglast onder woorden brengen kan het kind niet en is voor veel ouders heel moeilijk te benoemen.

Kenmerken van de zorgvrager

De zorgvrager is primair het kind in de leeftijd van 0 – 18 maanden. In het eerste levensjaar maakt een kind een enorme ontwikkeling door. Een verstoring van deze ontwikkeling, zowel op somatisch, psychisch als emotioneel vlak kan grote gevolgen hebben voor de toekomst van het kind. Onlosmakelijk verbonden met het kind is de ouder en daarmee de tweede zorgvrager waarmee de babyconsulent te maken krijgt. Ouders van een baby bevinden zich in een kwetsbare situatie. Door overmatig huilgedrag is hun vertrouwen in hun ouderschap vaak afgenomen. Slaapgebrek en hormonale disbalans spelen hierbij ook een grote rol. In de praktijk van de babyconsulent worden allerlei ouders begeleid met uiteenlopende hulpvragen. Toch zijn drie groepen zorgvragers die relatief vaak voorkomen:

- de excessief huilende baby
- de moeder met een (beginnende) postpartum depressie
- bij vroeggeboorte

Methodische zorgverlening van de babyconsulent

- Zorgvragen inventariseren en vaststellen aan de hand van een anamnese
- Plannen van zorg is tweeledig. Het maken van een afspraak naar aanleiding van de anamnese en de hulpvraag staat in deze fase centraal. Daarnaast vindt de voorbereiding van de babyconsulent op het consult plaats.
- Uitvoeren van zorg: tijdens het huisbezoek staan de problemen en de hulpvraag van de ouder centraal. Er wordt een (verpleeg)plan gemaakt waarin onderscheid wordt gemaakt tussen wat de ouders weten en reeds kunnen en wat hen nog kan worden aangeleerd. Er worden SMART-doelen gesteld (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) en met de ouders besproken.

- Evalueren van zorg: Na het huisbezoek zeer frequent contact tussen het gezin en de babyconsulent, meestal per mail en telefoon. Deze korte lijnen zijn noodzakelijk om ouders de nodige steun in de rug te geven, om ingezette interventies te evalueren,

om ouders te coachen en om snel te kunnen anticiperen op vragen van ouders of verandering in de situatie. Ouders ontvangen na afronding van het coachingstraject ook een evaluatieformulier.

Interventies van de babyconsulent

Babymassage

Babymassage is een lichaamsgerichte interventie waarbij je met rustige, vloeiende bewegingen aanraakt in een ritme die bij de baby past. Elke pasgeboren baby heeft een natuurlijk verlangen naar lichaamscontact, het is een eerste levensbehoefte. Uit diverse onderzoeken blijkt babymassage de groei en ontwikkeling ten goede te komen. Daarnaast heeft masseren heeft een gunstige uitwerking op diverse fysiologische processen. Tot slot komt het de hechting tussen ouder en kind ten goede.

Complementaire Zorg

Complementaire zorg betekent letterlijk "aanvullende" zorg. Het beoogt niet de reguliere zorg te vervangen, maar een aanvulling daarop te vormen.

Het gaat om het toepassen van natuurlijke therapieën om het zelfhelend vermogen van de patiënt te ondersteunen, stimuleren of activeren en waarbij de zorg betrekking heeft op de mentale, emotionele, lichamelijke, spirituele en sociale behoeften. Daarnaast speelt ook de kwaliteit van de aanwezigheid en aandacht van de zorgverlener voor de ouders een belangrijke rol in alle toegepaste interventies.

Beeldcoaching

Beelden worden lang herinnerd, kunnen verbinden, verdiepen en creativiteit stimuleren. Daarom is het coachen met beelden een krachtig coachingsinstrument. Er worden opnames gemaakt van ouder en kind. Met behulp van deze beelden is het mogelijk om lichaamstaal en interactie op microniveau te analyseren en er van te leren.

Dunstan Babytaal

Pasgeboren baby's maken verschillende klanken tijdens het huilen die gebaseerd zijn op basisreflexen. Dit is een universele taal van alle baby's, ongeacht het land waar zijn ouders vandaan komen. Het gaat om vijf geluiden die het mogelijk maken om honger, een boertje, vermoeidheid, tactiel ongemak en buikkrampjes te signaleren. Het -in een vroeg stadium- herkennen van de behoeften van een baby maakt ouders in de basis sensitiever.

Coaching middels de CREF-methode

Een goede gezondheid en emotioneel welbevinden, begint bij de basis van het leven. Wanneer men geboren wordt, is er van nature een basisvertrouwen van ongeveer 70%. De andere 30% zal normaliter groeien op basis van emotioneel veilige ervaringen die als kind worden opgedaan. Recent is ontdekt dat wanneer er een vroege angstige ervaring is, tijdens zwangerschap of geboorte, deze angst een grote impact heeft op het brein. De CREF-methode is gebaseerd op de piramide van Maslow, en maakt het mogelijk de symptomen van doorgemaakte stress te bespreken en te behandelen.

Multidisciplinaire samenwerking

Elke babyconsulent streeft in haar eigen regio naar een goede samenwerking met andere professionals die betrokken zijn bij de ouder- en kindzorg. Er is contact met huisartsen, consultatiebureaus, kinderartsen, kinderfysiotherapeuten, verloskundigen, gynaecologen, lactatiekundigen, osteopaten en logopedisten

Beroepsvereniging

De Vereniging van Verpleegkundig Babyconsulenten Nederland (VVBCN) heeft zich tot taak gesteld de babyconsulenten van Nederland te verenigen en verbinden, en zorg te dragen voor de kwaliteit die door de aangesloten babyconsulenten geboden wordt.

- VVBCN biedt een opleiding op maat voor aankomende babyconsulenten
- VVBCN organiseert intervisiedagen voor aangesloten leden, tenminste 2 keer per jaar (waarvan minimaal één keer een verplichtend karakter)
- VVBCN biedt deskundigheidsbevordering en intervisie middels een besloten Facebookgroep

Verwijscriteria en interventies

Hieronder worden veel voorkomende problemen beschreven en de daarbij gebruikte interventies. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in verschillende leeftijdscategorieën en problemen. Een babyconsulent levert maatwerk. Er kunnen verschillende interventies ingezet worden. De babyconsulent heeft voldoende werkervaring om samen met ouders een passende interventies te kiezen.

Veelvoorkomende problemen	Interventies babyconsulent
Baby met in- en doorslaapproblemen, jonger dan 12 weken	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlichting over een normaal slaap & voedingspatroon - Maatwerk bieden op het gebied van regelmaat, voorspelbaarheid en prikkelverwerking - Gebruik van inbakerdoeken en voorlichting over uitbakeren - Dunstan Babytaal - Toepassen babymassage & huid-huidcontact - Beeldcoaching - Voorlichting gebruik van draagsysteem of draagdoek
Baby met in- en doorslaapproblemen tussen de 3-7 maanden oud	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlichting op maat over slaappleaatsen, slaapcondities, slaapverdeling - Maatwerk bieden op het gebied van regelmaat, voorspelbaarheid en prikkelverwerking - Voorlichting over een normaal slaap & voedingspatroon - Toepassen babymassage & huid-huidcontact - Beeldcoaching
Baby met in- en doorslaapproblemen vanaf 7 maanden oud	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlichting op maat over slaappleaatsen, slaapcondities, slaapverdeling - Voorlichting over een normaal slaap & voedingspatroon - Controle voedingstoestand, groei en energiegebruik van het kind in de explorerende ontwikkelingsfase - Toepassen babymassage - Beeldcoaching
Baby die veel huilt, jonger dan 12 weken	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlichting over normaal en afwijkend huilgedrag - Nagaan of er een medische oorzaak het huilen is uitgesloten - Maatwerk bieden op het gebied van regelmaat, voorspelbaarheid en prikkelreductie - Informatie betreft koemelkallergie en reflux - Dunstan Babytaal en eventueel de KARP methode - Toepassen babymassage & huid-huidcontact - Beeldcoaching - Voorlichting gebruik van draagsysteem of draagdoek
Baby die veel huilt, ouder dan 12 weken	<ul style="list-style-type: none"> - Maatwerk bieden op het gebied van regelmaat, voorspelbaarheid en prikkelverwerking - Nagaan of een medische oorzaak voor het huilen is uitgesloten - Toepassen babymassage & huid-huidcontact - Beeldcoaching - Voorlichting gebruik van draagsysteem of draagdoek
Baby's met problemen bij de overgang van vloeibaar naar vast voedsel of flesdrinken	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlichting over normaal en afwijkend voedingsgedrag - Medische oorzaak laten uitsluiten/pre-logopedist inschakelen - Voorlichting over houding en materiaalgebruik rondom eetmomenten - Maatwerk bieden tijdens een eetmoment en/of gebruik maken van beeldcoaching
Baby's met langdurige voedsel problemen	<ul style="list-style-type: none"> - Medische oorzaak laten uitsluiten/pre-logopedist inschakelen - Voorlichting over houding en materiaalgebruik rondom eetmomenten - Maatwerk bieden tijdens een eetmoment en/of gebruik maken van beeldcoaching

Stroomdiagram verwijzing naar DeBabyconsulent®

*Bij verdenking onderliggende medische problematiek dan direct doorverwijzing van eerste naar tweede lijn.

**Indien een medische oorzaak is uitgesloten

Verwijzingsformulier voor de professional naar DeBabyconsulent®

Naam Ouder(s)	
Adres	
Postcode	
Telefoon	
Verzekering	
Verz.nr.	

Aan:.....(naam Babyconsulent naar wie verwezen wordt)

Gegevens baby

Naam Baby	
Geboortedatum	
Zwangerschapsduur	
Geboortegewicht	
BSN nummer	
Laatste gewicht + datum	
Verloop kraamtijd	
Problemen/zorgen baby	
Sinds wanneer bovenstaande?	

Reden verwijzing (vink een of meerdere aan)

☐ . Veel huilen	☐ . Makkelijk spugen na voeding
☐ . Problemen/weinig slapen baby	☐ . Reflux
☐ . Problemen voeding baby, krampen	☐ . Koemelkallergie
☐ . Onrustige en ontroostbare baby	☐ .

Toelichting/bijzonderheden:.....

Verwezen door:	Telefoonnummer:
Functie:	E-mail:
Datum:	Handtekening:

Praktijk en adresgegevens
van de aangesloten
babyconsulent

Logo van de aangesloten
babyconsulent

T.a.v.
Huisarts, Consultatiebureau
Contactgegevens van de praktijk/instelling

Datum, Woonplaats

Betreft: Naam, geboortedatum kind, BSN nummer

Geachte Heer, Mevrouw,

Met deze overdracht stel ik u op de hoogte van mijn betrokkenheid bij [naam baby], zoon of dochter van [naam papa] en [naam mama], geboren op [datum]

De hulpvraag van ouders betrof het volgende:

Voorgeschiedenis:

Observaties en bevindingen op basis van de anamnese en tijdens het huisbezoek:

Korte samenvatting van de toegepaste interventies/ plan van aanpak:

Resultaten:

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien er nog vragen zijn dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

Voornaam & Achternaam Babyconsulent
Contactgegevens van de praktijk

CC: ouders